

Nie będzie kamieniołomu!

Przedsiębiorstwo wydobywcze wycofało wniosek o koncesję na budowę zagrażającej środowisku kopalni odkrywkowej. Stało się tak wskutek wielu miesięcy działań organizacji społecznych z kraju i zagranicy. O problemie pisaliśmy w wakacyjnym numerze DŻ.

Mieszkańcom kilku wsi w dolnośląskiej gminie Stara Kamienica (nieдалеко Jeleniej Góry) udało się wstrzymać plany zajmującej się wydobywaniem i przetwórstwem minerałów firmy Pol-Skal, która chciała rozkopać wzgórze o powierzchni 77 ha i wydobywać tam skały. Tereny tej gminy stanowią część wartościowego pod względem przyrodniczym i kulturowym regionu na skraju kilku parków narodowych i krajobrazowych w Karkonoszach, Górach Izerskich i u ich podnóży. Ten starodawny krajobraz jest stosunkowo nienaruszony i podziwiać tam można wielką ilość zabytków, jak zamki, kościoły, młyny, stare gospodarstwa, stanowiska archeologiczne oraz rzadkie gatunki roślin i zwierząt.

Fot. Andrzej Ginalski

Na początku listopada br. zarząd gminy Stara Kamienica otrzymał z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego list z informacją, że firma Pol-Skal wycofała swój wniosek o pozwolenie na budowę kopalni. Decyzja ta jest wynikiem aktywnego lobbingu miejscowego komitetu protestacyjnego ze wsi Chromiec, Antoniów i Międzyzlesie, który w ciągu ostatnich kilku miesięcy wysłał dziesiątki listów i pism protestacyjnych oraz zorganizował wiele spotkań. Wójt i rada gminy byli często odwiedzani przez członków komitetu, a delegacja komitetu przeprowadziła także długą rozmowę w Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu. Także z zagranicy nadeszło wiele pism protestacyjnych; zmobilizowany został również Parlament Europejski. Sprawa ta pojawiała się często na łamach lokalnej prasy, a także w radio i telewizji. Zebrała się więc już poważna ilość dokumentacji, a nawet nie zaczęto jeszcze walki na drodze prawnej. Komitet protestacyjny potrafił wykazać, że wniosek firmy Pol-Skal, mający poparcie polityczne, był nieodpowiednio przygotowany: w procedurze wnioskowania popełniono wiele błędów prawnych, a raporty Pol-Skalu pełne były nieścisłości i przekłamań. Pol-

Skal i Urząd Wojewódzki wyraźnie nie zdawały sobie sprawy z miejscowej sytuacji i z negatywnych efektów, jakie przyniosłoby istnienie tam kopalni, a przy tym zupełnie nie docenili mieszkańców i ich determinacji.

Znaczenie tego zwycięstwa:

1. Stworzenie precedensu, także dla innych miejsc w Polsce; potwierdzenie, że lokalne protesty mają sens; uwrażliwienie władz i biznesu na siłę miejscowych i międzynarodowych grup lobbingowych; a także udowodnienie sceptykom, że warto walczyć.
2. Sukces strategii „pozytywnego protestu”. Akcje protestacyjne były zawsze przeprowadzane bez użycia przemocy i w sposób pozytywny, tzn. poparte realistycznymi planami alternatywnego rozwoju. Cały czas poszukiwano poparcia i zgody mieszkańców, władz lokalnych i innych zainteresowanych.
3. Potwierdzenie wartości krajobrazowo-kulturowych w gminie Stara Kamienica oraz stworzenie platformy na rzecz ochrony tych wartości.
4. Szansa na zaprezentowanie i przeprowadzenie alternatywnych planów zrównoważonego rozwoju gminy i stworzenia miejsc pracy.
5. Wiele nowych kontaktów i niespodziewane formy współpracy: komitet protestacyjny składał się z aktywnych mieszkańców wsi, z poparciem lokalnych polityków oraz krajowych i międzynarodowych organizacji pozarządowych.

Komitet protestacyjny jest bardzo zadowolony z przebiegu sprawy, ale jeszcze niezupełnie pewny wygranej. Prawdopodobnie Pol-Skal przygotowuje nowy wniosek. Komitet wykorzystuje ten czas, aby zaprezentować alternatywne plany dla budowy kopalni. Plany te są bardziej realistyczne i bardziej korzystne gospodarczo dla gminy niż kopalnia. Ponadto komitet działa gorliwie na rzecz ochrony regionu przez stworzenie odpowiednich planów zagospodarowania przestrzennego.

Działalność kopalni odkrywkowej to koniec dla zrównoważonego rozwoju okolicy. Planowana odkrywkowa działalność wydobywcza byłaby szkodliwa dla krajobrazu i miałaby bardzo negatywny wpływ na wartości przyrodnicze i poziom życia w bliższym i dalszym sąsiedztwie kopalni. Nie tylko bogactwa krajobrazowe, przyrodnicze i historyczne zostałyby nieodwracalnie zniszczone, ale uległyby zniweczeniu także szanse na rozwój turystyki i zrównoważony rozwój gospodarczy regionu.

Plany budowy kopalni przez firmę Pol-Skal są objawem problemów gospodarczych i społecznych w Polsce. Rozwijająca się gospodarka wolnorynkowa oferuje wiele możliwości dla firm o dużym kapitale i niejasnych powiązaniach. Władze wojewódzkie, powiatowe i gminne często zmuszone są ratować swój budżet za pomocą krótko-terminowych projektów gospodarczych i są bardzo zainteresowane lukratywnymi propozycjami przemysłu wydobywczego. Szczególnie władze wojewódzkie są gotowe wydawać koncesje bez zastrzeżeń. Poza tym, nieformalne kontakty między światem biznesu a władzami politycznymi stały się bardzo wpływowe w Polsce, a kontrola społeczna, poprzez tzw. trzeci sektor, czyli organizacje pozarządowe, jest słaba.

Obecnie komitet protestacyjny przekształca się w stowarzyszenie mieszkańców, żeby nie tylko razem protestować, ale wspólnie działać na rzecz rozwoju i oferować alternatywy. Dzięki wielu nowym kontaktom powstają pomysły nowych inicjatyw, jak np. rozwijanie turystyki, założenie centrum kultury młodzieży, teatru, parku atrakcji dla dzieci opartego na miejscowych legendach, gospodarstwa terapeutycznego i upraw ekologicznych.

Fundacja NEMO

Kopaniec-Międzylesie 5
58-512 Stara Kamienica
tel. 75 7693605

e-mail: nemopolska@poczta.onet.pl